

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR” ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET” KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda: Megyeház. Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.	Megjelen: minden vasárnap. Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve: Egy évre 5 frt — kr Félévre 2 „ 50 „ Negyedévre 1 „ 25 „	Hirdetési díj: háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb. Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár. Nyilttér minden sor 10 kr.
Kiadóhivatal: Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főutca 2 ik sz. a.		

A megyék reorganizációja.

Három törvényjavaslat készült el a napokban s képezte tanácskozás tárgyát — a belügyminiszteriumban.

Mind a három a megyék reorganizációjára vonatkozik.

Az egyik a főispánok hatáskörének szélesbítéséről, a második a törvényhatóságokról, a harmadik a községek reformálásáról szól.

A főispánok hatáskörének szélesbítése a körül forog, hogy ezután a főispánság megszűnik méltóság lenni, a főispán élethossziglanra kinevezett kormányközeg, röviden — beamter lesz. Hatásköre a megyei alispán hatáskörének rovására lesz szélesbítve és külön fizetéses titkárt s irodaszemélyzetet kap.

A törvényhatóságokról szóló javaslatnak — apróbb s lényegtelen módosításoktól eltekintve — legfontosabb újítása abban áll, hogy jövőre, azaz a legközelebbi tisztújításoktól kezdve, a törvényhatóságok jegyzői kara, s a tisztí ügyészek élethossziglanra lesznek megválasztva.

Végre a községek reformja abban áll, hogy a törvényhatóságoknak nagyobb befolyás adatik a községek belügyeiben. Szorosabb ellenőrzés és tágabb körű hatalom adatik a megyéknek.

Mint látni, ismét oly experimentummal leszünk megajándékozva, mely az önkormányzati és centraliztikus teóriáknak esodaszörnyszülőtte; mely sem hús, sem hal, sem fa, sem vaskarika, hanem fából való vaskarika.

Ha e három javaslat átmegy az országgyűlési retortán, és hogy átmegy, ez az eddigi parlamentaris törvényhozás történelmének tanúsága szerint kétségtelen — akkor újból egy oly átmeneti stádiummal állandunk szemben, mely tarthatatlan s mely magában hordja a benne foglalt közigazgatási célnak további konzekvens kifejlését.

A három javaslat egyenesen az önkormányzat ellen fordul s ezéja nem más, mint egy új lépés a centraliztikus közigazgatás felé.

Mert az csakugyan érthetetlen, miért legyen csak a jegyzői kar és a tisztí ügyész élethossziglanra kinevezve? Miért nem, még pedig nagyobb joggal, a szolgabíró? És a folytonosságot igénylő árvaszéki tisztikar?

Azt is nehéz belátni, miért kellene az alis-

páni hatáskör rovására a főispánit növelni? Miért legyen a megyének két intőző feje, mely egyiránt tényleg vezetendí a megyei kormányzatot? Ha csak az nem célozotatik, hogy a történelmileg czélszerűnek bebizonyult és magyar fajunk közigazgatási tradíciójának teljesen megfelelő alispáni hivatal másodrangú hivatalallá degradáltassék s eddigi fontos pozíciójából lassan egészen kivetkőztessék.

Sajátságos is az, a mi nálunk a közigazgatás terén történik. Mig más modern államok lehetőleg az önkormányzat elve felé hajlanak s törvényhozásuk ily szellemben működnek, nálunk fokról fokra, lépésről lépésre központosítanak: épen ama külföldi eseteket emesempézik be, melyeknek kiirtásán amazok fáradoznak s a helyett, hogy történelmi alapokon nyugvó, a megye vérebe átment nemzeti intézményeinket, a kor kívánalmához képest igyekednek reformálni és átídomítani, azon vagyunk, hogy azokat kipusztítsuk s nekünk nem való idegen institúciókkal feleseréljük.

Előre látható, hogy ily irányban tova haladva, maholnap a megyei közigazgatás egészen államosítottatni fog.

De ha ez a czél, ha csakugyan finis Poloniae, akkor legjobb volna egészen felhagyni a fokról fokra, lépésről lépésre való, teljesen impraktikus és czélszerűtlen experimentumokkal, s egyszerre be kellene hozni az állami adminisztrációt, hogy tünjék ki hát valahára gyakorlatilag is ama régóta hangoztatott meggyőződésünk, hogy nálunk az állami adminisztráció nem fogja ama reményeket megvalósítani, melyek hozzá köttetnek s melyeket a czélszerűen átalakított önkormányzati közigazgatás útján sokkal rövidebb idő alatt és sokkal biztosabban lehetne elérni.

A háziipar megyénkben.

A mult év folyamában megindított háziipar-mozgalom termékeny talajra talált.

Népünk, mely eleinte idegenkedéssel vagy közönytlen nézte, lassankint felfogja és méltányolni kezdi e mozgalom gazdasági horderejét s okulva az eddigi példákön, mindinkább belátja, hogy itt oly mozgalomról van szó, mely mélyen kihat szegény anyagi viszonyainak emelésére s fontos kereseti forrást képezhet iparszegény megyénkben.

verses fordításban eljátszassuk s ha tetszik, még egy apro darabot, de az ő Antoniaja nélkül. Gondolatnak is borzasztó! Versben előadni a „Misantróphot” Kükutyinban, minden diszlet nélkül, a hol még a színpadhoz való deszkát is a vásári jegyzedős bótostól kellett kibérelni, azzal a kikötéssel, hogy az elsőrangú női szerepet az ő bájos Liszkájának juttatjuk.

Azonban a szent ügyért való lelkesedés nem hagyott elesüggedni. Több rendbeli bizottságot alakítottunk. Egyik bizottság elment a művészet szent nevében kölesönkérni valamennyi spanyolfal volt a városban, a másik szerepeket irt, a harmadik a szerepeket osztogatta. Természetesen, ennek volt a legnehezebb feladata. Az egyik minden áron férjhez akart menni a darab végén, a másik grófnő szerepen alól nem akarta adni, a harmadik — mint szobalány — fényesebben akart öltözködni mint a comtesse, a negyedik okvetetlen énekelni akart és a többi, és a többi. Utóljára magunk között is majdnem párbajra került a dolog. Orontenak, a fűzfa-poétának, Kálmán barátunkat proponáltuk, a mit ő czélszának vett a „Hölgy-bazárbeli” szonettjére s mindnyájunkkal meg akart verekedni. Hanem őt is lecsillapítottuk valahogy s most következett a szereptanulás. Én és az őz direktor voltunk az instruktorok. Feledhetetlen kedves órák! A papákat kisorsítottuk a dolgozó szobájukból s még a mamát se eresztettük be ilyenkor Hanem mindjárt az első nap azt az elszomorító felfedezést tettük, hogy ő nagyságaeknak kitorik a nyelvök a jambusban. Hallatlan fiasco volt készülöben. A színpad összeszegezve, a tisztelendő urék czifra papírossal beragasztott ponyvája függönyncé átalakítva, a czigány felfogadva, a hölgyek egy hét óta varrnak, vasalnak s most mindezt romba döntse a baktatós rythmusú kádenzia!!

Pörrel fenyegettük doktorné ő nagyságát, mig végre beleegyezett, hogy jó, hát alakítsuk át pró-

A háziipart meghonosító bizottság e hó 12-én tartotta legutolsó ülését, s az ezen ülésben szóba került ügyek nagy száma és fontos volta csakugyan meggyőződöttetett bennünket arról, hogy a háziipar meghonosítása nálunk a lehető legegészségesebb gondolat.

Fontos intézkedések hozattak ezen ülésen a bártfai gyermekjátékgvár, az eperjesi kosárfonó, a kis-szebeni asztalos, a bethársi faipar, a zborói esztergályos, a soóvári esztergályos tanmühelyek emelése érdekében.

A bártfai gyermekjátékgvárnak eddig legnagyobb gyengéje az volt, hogy nem dolgozott géz-géppel; a bizottság a kereskedelmi miniszteriumhoz fordult az iránt s remélhető, hogy a miniszterium engedélyezendi.

A kosárfonás terén szép eredményeket mutathatni fel. Többen teljes kiképzetetést nyertek s keresményükből fenntarthatják magokat. A bártfai kosárfonó tanmühely f. évi szeptember hó 1-jével bezárattat s Blankenstein kosárfonó-tanító Eperjesre hivatott s itt állítottatott fel egy új iskola. Oktatásban részesül a délelőtti órákban 9 helybeli, már kosárfonással régebben foglalkozó egyén, delután 19 tanítóképezdész és két tanár; ezenkívül 5 urinó is. A tanítók ez irányban kiképzetetése messze kiható fontosságu, a mennyiben ők lesznek hivatva ezen iparágat a nép között terjeszteni. A tanfolyam 1886. június hó 1-ig leendő meghosszabbítása, továbbá az ezen kiképzetetés folytán felmerülendő 8000 frtnyi összegnek kiutalványozása iránt a miniszterium megkerestetett.

A tanmühely felügyeletével a városi polgármester bizottat meg, ki egyúttal felhatalmazást nyert arra, hogy a szegényebb sorsu, a kosárfonással már régebben foglalkozó egyéneknek szorgalmukhoz képest napi 15—10 krnyi díjat fizethessen.

A zborói esztergályozó tanmühely szinte virágzásnak indult. A tanoncok szép sikerrel haladnak s a készített tárgyak átvétele első sorban Mangesch bártfai gyermekjátékgvárosnál van biztosítva.

Kis-Szebenben tudvalevőleg figyelemre méltó az asztalos iparág, a miniszterium ennek emelése érdekében Gaul Kálmán iparmuzzeumi technológust küldötte ki, hogy az ottani asztalosoknak a modern asztaloság biztosabb meghonosítása iránt felavasásokat tartson. E czélből 14 napig tartózkodott

zává a verset. Nekem jutott kínos osztályrészemül ez a barbár mütét. Szegény Molière, bizony megfordultál volna sirodban, ha hallottad volna, hogy minő férezmunkát csináltak a te halhatatlan remekéből Kükutyinban. De a publikum, az el volt ragadtatva. A misantrópból a darab végén közki-vánatra völegényt csináltam s az egészét megspékeltem helyi elmésséggel, ugy hogy még a kálo-mista rektor is ráismert egy töle esent plagiúmra. Annyi eszem volt, hogy irodalmi érdemeimet nem hagytam a színlapon kikürtölni, a mit tulságos szerénységnek neveztek.

Végre telvirradt a dieső nap hajnala, akárom mondani, beesteledett s megkezdődött a diszeloadás. Én az egyik oldalról, a direktor a másiktól, a sugó pedig a sugóliktól sugott, ugy hogy három nagyobb lármát esaptunk, mint a szereplők együttvéve. Ott volt a környék összes intelligenciájája s meg kell adni, derekasan viselte magát. Mihelyt a szereplők valamelyike elakadt, olyan falrengető tapsvihár támadt, hogy a ponyvakortinát minden perczen katasztrófától féltettük.

Azon közben a mamák az öltözöben felfedezték, hogy a botos Liszka tulságosan piros s be akarták puderezni, de a lány az edes apját kiáltotta oda segítségül s majd birokra került a dolog.

Engem meg az a kitüntetés ért, hogy az irodalmi és művészi érdemeimet méltányló mamák egy koszorúval tiszteltek meg, csakhogy véletlenül a jegyzőök Juczikája vette fel. Ez eddig nem lett volna baj, hanem a szegény lányra eloadás után rátamadtak s visszakövetelték a koszorút. A közönség két pártra oszlott, a fiatalság engem okolt. Juczika elájult, én pedig a zajban szépen hazasonnam, összepakoltam a holmimat, hajnalban felültem a vonatra s egy hét mulva a „Kükutyini Híradó”-ban olvastam, hogy mily felülmulhatlan eloadást sikerült nekem rendeznem otthon időzésem alkalmával.

TÁRCZA.

Mükedvelő koromból.

— Irta: Albert József. —

Abban az évben halt meg az öreg Toldy s a mint szentelt porait elkisértük az öreg nyugodalomig, haza rándultam farsangra szüleimhez. Ok is szivesen láttak, de a vig pajtasok, ha lehet, még szivesebben. Már egészen desperálva voltak. Egész télen át egyetlen karton-bált tudtak összehozni, abba is belebuktak. Mert, kérem alásan, arra mi felénk sokkal arisztokratikusabb ám a nép (!) s a tisztartóék, járásbíróék meg a végrehajtóék resteltek együtt mulatni a kántorékkal meg a fűszerkereskedőekkel. A fiúk hát engem szólítottak fel, hogy találjak ki valamit. Egy harmadtél tagból álló színésztrupp ép' akkor szókott meg a városból, zálogba hagyva a vén direktort zsenge esemetével egyben. Megesett rajta a szívem s azt indítványoztam, hogy rendezzünk a javára egy pár mükedvelő-eloadást Hanem az ilyesmit kis városunkban még nagyon komédiás-foglalkozásnak tekintették. Mindamellett megkisértettük az agitációt. Magam napjában legalább tíz eloadást tartottam a művészet égi származásáról, mig a vén direktor házról-házra járt, istent és emberiséget hiva prometheusi nyomora tanubizonyságául. Végre is a doktorné ő nagysága, a ki franciaia guvernantot tartott, a pártunkra kelt, de kikötötte, hogy az ő lánya csak klasszikus darabban vehet részt: „Corneille”, „Racine” vagy Molière-től a „Misanthrophe”, abban is francziaul adja a szerepét. Hiába hivatkoztunk arra, hogy mily sajnosan el van maradva műveltség dolgában a publikum ő nagysága családja mögött, legfőlebb annyit engedett, hogy a „Misanthrophe”-ot

Kis-Szebenben s a legfontosabb alakokról rajzokat és magyarázó jegyzeteket készített, melyek majd sokszorosítottak és az asztalosok között kiosztatnak.

Biztos kilátás van arra, hogy a héthársi fapáriskola is a jövő hónapban megnyílik. Annak felügyeletével Mikó János plébános bízott meg. Az ipariskola részére szükséges épületet a község máris felajánlotta.

Vége a sóvári csipkeverő tanműhelyben jelenleg 9 rendes és 11 működő tanoncz van. A csipkemegrendelések fokozottan szaporodnak. Az országos kiállítás 30-ik csoportjának főnökétől azon kérdés intéztetett a sóvári bizottság elnökehez, vajjon a sóvári csipkeverő tanműhely által kiállított csipkék eladók-e s vajjon lehet-e további megrendeléseket is eszközölni. A mi szinte örvendetes jele a tanműhely emelkedésének.

Szóval a megindított mozgalom gyakorlati mederben mozog s miután azt oly férfiak, mint Péchy Zsigmond, Rejtő Sándor, Tahy Mihály, Fuhrman Andor, Kalmár Tivadar, Toszt Károly, Rhody Alajos vezetik, van reményünk, hogy a hazipar meghonosítása csakugyan sikerülni is fog.

Fővárosi levél.

Budapest, 1885. okt. 15.

Nem volnék jóra való pennás ember, ha nem Jókaival kezdeném meg e heti referéndumot. Illetőleg a Fekete gyémántokkal, melyeket egy, Aristoteles szabályoktól megcsömörített, feldühödött kritikus had izzé-porrá akart törni! Nagy balságnak tartom, rózsaszín tárgyakat fekete pápaszemen át observálni — de ha már egy eszelekednek műbirák uraimék, akkor legalább a viszonyosság kedvéért a feketét rózsás öklürén át vizsgálják. De hát — kérem szeretettel — micsoda okoskodás az, a fekete gyémántokat is ugyanezek sötét szemüvegben át nézik! Denique azért tapsban még sem volt hiány. A közönség, kivált a fiatalja, nem rejté véka alá lelkesedése lángját Jókai előtt. De Jókai emlékezni is fog arra az estre — és Márkus Emilia is megemlegeti azt az estét.

A szép, bájos Márkus Emmi, ki Jókai művének hősnőjét személyesíté, valóságos boszorkányságot fejtett ki ezuttal játékában. Mert hogy valaki szerepének utasítása szerint szöke avagy barua firtü, kopasz vagy pupos legyen — az közönséges dolog. De már az különb virtus, hogy a szép Emilia dévaj, nefelejeskék szemének — szerepéhez híven — olyan fekete volt a ragyogása, hogy egy-némely rajongó uracska előadás után hazaballagtában azt a nótát dudorászta, hogy ő most a Márkus Emma szeméiről ábrándozik. Pedig hát annak a szemé olyan kék, hogy kékebb se kék.

Megemlegetni pedig azért fogja e premiért, mert mialatt ő odabenn a színpadon a Jókai fekete gyémántjait adta, ezalatt az övét meg valaki elvette — a kölesönösség kedvéért. És — kérdem én — miért ne legyen szabad egy jövevényű tolvajnak ily kedélyes alkalmi tréfa elkövetése?

Ha kultiválójá lennék az ugynevezett „szörny szójátékoknak” azt mondanám, hogy Budapestben héten herceg ovinának kellett volna nevezni — úgy hemzsegett benne a sok herceg. Itt volt Rezső trónörökös, a walesi herceg, Vilmos porosz herceg, Frigyes főherceg, Coburg herceg, Don Miguel braganzai herceg, Ismail basa az egyiptomi ex-alkirály és kíséretében Ibrahim Hulmy herceg s még néhány exotikus hercegecske!

A nők társadalmi állása és hivatása.

(Folytatás.)

A dal- és színművészet képviselői, mint: Devrient, Lind Jenny, Lucca, Patti, Nilson, Gerster, Ziegler Klara, Prielle Cornelia, Buljovszky Lilla; a hegedűművész Mianollo testvérek, a gordonkaművész, Szuk Róza; az 1747—1807-ig élt híres arcképfestő, Kaufmann Angelika és a még most is élő francia Bonheur Róza, ki a művészet történetében mint állattestő kiváló helyet foglal el, úgy mint sok más női nagyságok, a nőknek a szép művészetekre való képességekről tanuskodnak. Jóllehet a tulajdonképeni kutatás, azaz az általános igazságok mélyebb firkészete, a nyert magasabb fogalmak feldolgozása bölcsészeti világnézet alkotására, továbbá a terjedelmes, szigoruan vett tudományos ismeretek nem képezhetik a női tevékenység tárgyát, a történet mégis azt mutatja, hogy egyes hölgyek a tudományos téren is sikerrel működtek.

Itt csak azon hölgyeket említem, kik az alexandriai, paduai és bolognai egyetemeken mint tanárok derekasan megállították helyüket. Pl. az 5-ik században a tudós természetvizsgáló, Hypatia, a menyiségtan és bölcsészet tanára volt Alexandriában; 1678-ban Paduában a jeles Pispicopia, Európa összes tudós társaságainak tagja, ki hét nyelven beszélt és azonkívül a zene-, teologia-, bölcsészeti-, mennyiség- és csillagászatban kiváló ismeretekkel bírt; úgy a 18. században Bassi Laura, a mennyiség- és természettan tanára. Híres matematikust tisztel a tudomány egy még most is élő St. German nevű francia nőben, hasonló hírből állott Voltaires barátja du Châtelet márkinő.

Tudományos felfedezéseket is tettek nők, pl. Rümkerne Hamburgban 1847-ben egy üstökös fe-

Szóval, roppantul előkelőkdtünk e héten, még a nemzeti színház is a bagdadi hercegnőt adta!

Rezső királyi a „körösi lányt” daloltatta el Blahánéval, Ismail Aidát adatta elő az operában, Don Miguel meg rókát hajszolt a megyeri hátrában.

A hercegi zajgás azonban most már majdnem egészen szertefoszlott. De azért ne tessék hinni, hogy a főherceg Sándor-uteza is csak ennek okáért, csupa kollegiálitásból lett hallgatagga az imént. Nem uraim, hanem igenis azért, mert honatysaink ismét pihenni tértek egy kis delegált vakációra. Jöttek és elszéledtek, szaporán mint a fergeg. Mikszáth Kálmán, ki oly passióval figuráztatja ki az „t. Ház”-át a Pesti Hírlapban, sarokba espta kalamusát és búnak ereszté fejét. Nem esoda, mikor olyan kegyetlen kedvében volt és ime alig ejthet az a gyáva házon egy pár derekaszózatot!

Os Buda várának diátrumáról kell még egyet-mást elmondanom. Beleüött a — közönség! A nemzeti és a népszínház mutyiban játszanak benne. Paulay, ki Madách nyomán színpadra szabta Ádám apánkat, (az irás szavai szerint ugyan Ádám teremtvé és nem szabva lón) tehát röviden ugyanaz a Paulay most a hamis Evvával trafikál odaát. (Ej, ej!)

Hát ti mit esudálkoztatok azon, hogy a várszínházba is belesapott a közönség (átkoztassék az ő neve!) — mordult fel Csanády bátyánk — hisz tudvalevő dolog, hogy Tisza Kálmán úr lakását várbeli palotájában egyenest folyosó köti össze pályával a szomszédos színházban! Nos, tudjátok-e már, merről fú a szél? Azon a folyosón keresztül szivárogtak át azok a dualistikus elvek! Hátha igazza van?

A vígadóban is történik valami. Éllem német művészek a csillagos ég titkait, jelenéseit tárják föl gyönyörű optikai mutatványokban a közönség előtt, melyeket valóban érdemes és tanulságos dolog megtekinteni! De a falragaszok egy kissé piripócosan lettek megfogalmazva. Nem furesán hangzik-e, hogy a mennyei események bemutatását hirdetik ökolnyí betűkkel a nagyérdemű publikumnak?

Külfélék.

Kitüntetés. Görgey Vince m. k. honvéd őrnagy, volt kerületi segédtiszt, jelenleg debreczeni zászlóalj-parancsnok, hosszas szolgálataiért királyi elismerésben részesült.

A Szechenyi-kör irodalmi szakválasztmánya e hó 14-én tartotta rendes ülését, melyen az évad folyamában megtartandó felolvasásoknak sorrendje lett megállapítva. A többi szakválasztmány is legközelebbkor kezdi meg működését. Mint halljuk, e hó 31-ére van az első estély megtartása kitűzve. A kör elnöke, megyénk alispánja azon fűradozik, hogy a jövő hónap egyik hetében a fővárosi írók valamelyike, nevezetesen Mikszáth Kálmán, esetleg Szemeré Attila hozzánk felránduljon s a körben felolvasást tartson.

Magyar tannyelvű iskola — Radácson. A közoktatásügyi miniszterium elrendelte, hogy Radácson magyar tannyelvű állami elemi iskola állíttassék fel. Üdvözlünk a kormányt e téren, s újabb bizonyítékul vesszük abbéli többször hangoztatott meggyőződésünknek, hogy a kulturminiszter, minden lehetőt megtesz fajunk terjesztése

dezzel fel: a francia Schweiz egyik hajadona, Jurine fedezte fel, hogy a gyűjtőméheknek is van nemök. De nőjogtudósokat a történet nem mutat fel egyet sem.

A nők a regény és novellairódalomban jeles termékeket szolgáltatnak, melyek az érzelmek bensősége és az előadás élénksége által tűnnek ki; de magasabb szempontokat, bölcsészeti és erkölcsi eszméket és alapelveket hiába keresünk bennök. A mi nemzeti irodalmunkban is sok művelt hölgy forgatja kisebb-nagyobb sikerrel az írói tollat. Ilyenek: Fanni, Dukay Takács Judit, Bezeredy Amália, Jósika Julia báróné, Apraxin Julia grófné, Buljovszkyne, Szénpályi Janka, Karacs Teréz, Majthényi Flóra, Emilia, Vay Sarolta grófnő, Vachot Sándorné, Wohl Janka és Stefanie, Kisfaludy Atalastó. Egész kis irodalmi könyvtár női kezek által teleírva!

A fenálló vallások egyikét sem alapította nő; de talán mindegyiknek legbuzgóbb terjesztői nők voltak. Sőt a nők különösen méltóknak találtattak arra is, hogy az istenek az ő szeplőtelen tiszta ajkai által szállaljanak meg és az ihlettség pillanataiban az embereknek a jövőt hirdessék. — Így lőnek, mint látnokok megihletve Izraelben, Deborah és Hanna, a thymbraei jósában az ünnepektől apollói jósóné Cassandra, a régi németeknél a nagy tiszteletben állott Aurinia és az alsórajnai Pythiának nevezett Velela. Nagy tiszteletben állottak Rómában a vestaszűzek, kik az örökös szent lángnak élesztő papnői voltak. Kiváló tiszteletben tartották jósóikat a magyarok is. Igen sok fejedelmi nő volt a kereszténység buzgó apostola. A kereszténység nehéz keresztjét a nők szelid rózsákkal övezték. Ézen tények a nőknek élénk hitéletre való képességeket kétségtelenné teszi.

A felhozott példák tán elégségesek arra, hogy

érdekében s tenne többet is, ha a magyarosítás magasztos eszméje nagyobb fogékonyságra találna megyénk politikai és társadalmi faktoráiban.

„A magyarországi tót közművelődési társulat”, formaszertűleg megalakult. Elnöke: Császka György szeptesi püspök ö execiája, másod-elnöke: b. Radvánszky Béla Zólyom- és Turóc-megye főispánja, titkára: Zsilinszky Mihály orsz. képviselő. A választmányba az ország előkelő férfiai beválasztattak, s megyénk főispánja, valamint Lesskó István orsz. képviselő hasonlóképp ez egylet választmányi tagjai. Az egylet feladata a nép nyelven hazafias szellemű folyóiratok és naptárak szerkesztése, melyből a magyarországi tót nép meggyőződik: hogy a magyar nem ellensége az e hazában lakó más nyelvű népeknek, hanem, hogy szellemi fejlődésüket épen saját nyelvükön eszközölni akarja.

Üjoneczok összeírása. Az eperjesi v. kapitányság már összeállította az 1886-ik évi fűsorozáshoz összeírt hadkötelesek névjegyzékét s felhívja a hadkötelezetteket, hogy vagy személyesen jelentkezzenek, vagy rokonaik útján eszközöljék a bejelentést.

Engedély. Friedmann Sándor helyb. lakos, a megfelelő feltételeknek teljesítése után, engedélyt nyert, hogy a fűteza régi posta helyiségében a Paulusz féle házban kézi zálog-kölcsön üzletet nyithasson.

Vesztégzár beszüntetése. Felső-Sebes községben az összes szarvasmarha állomány már egészséges lévén, az elrendelt vestégzár feloldott.

Ellenőrzési szemle volt a helybeli es. kir. parancsnokságnál, melyen f. hó 14-én az Eperjes városbeli, 15—16-án a sároka járásbeli katonák jelentkeztek. A pótsemlé november 9—10-én fog megtartani. — a honvédségi szemléhez az Eperjesen tartozkodó honvédek f. hó 21-re vannak beidézve.

Nekrológ. Kanyurszky József és neje, valamint József, Pál és Anna gyermekeik, fájdalomtelt szívvel jelentik felejthetlen gyermekök, illetve testvéreik Kanyurszky Mariskának f. hó 13-án reggeli 1 és 3/4 órakor, hosszas szenvedés és a szentségek ájtatos felvétele után, eltértek 15 éves korában Eperjesen történt gyászos kimúltát.

A boldogultnak hült tetemei f. hó 15-én d. u. 4 órakor a megyeház épületéből r. kath. szertartás szerint a helybeli kath. sírkertbe örök nyugalomra tetették. Temetésén számosan jelen voltak. Többek közt a megyei központi tisztviselők is.

Vénasszonyok nyara. A mult heti eszések után a leggyönyörűbb verőfényes napokat élünk. A reggeli és esti órákban a levegő oly enyhe, hogy az emberek nyári ruhákban járnak. Délben a hőmérő 26—29° Reaumust mutat. Szébb öszt alig képzelhetni.

A kassai kir. jogakadémia a folyó tanévben beiratkozott hallgatók száma 66.

A felsőbb leányiskola ügye Kassán kedvező fogadtatásban részesült a közoktatásügyi miniszterium részéről s mint egyik jól értesült fővárosi lap újságolja, a kormány hajlandó a polgári iskolát átvenni és felsőbb leányiskolává átalakítani.

Egészségügyi felügyelők. A Tisza-kormány arról lesz híres, hogy legioszára menő ujabbnál újabb és furesábbnál furesább tisztviselői intézményeket létesít. A biztosok egyes nemei egész hosszú lajstromot tesznek; a felügyelőknek sines vége-hossza. A legújabb kormányközeg az egészségügyi felügyelő. Ezután tehát nem mi magunk,

a nők munkaképességéről meggyőződünk és azt meg is határozhatjuk. A bölcsészeti vizsgálat és a szorosabb értelemben vett tudományos ismeretek nem ébresztenek érdeklődést a női lélekben, nincs hivatva a jogtudomány művelésére, de tehetségei azért teljesen azonosak a férfiéval. Az emberi léleknek a lélektan által megállapított tehetségei közül egy sem biányzik a nőnél, sőt a jellemzősárg és szellemi nagyság ugyanazon magaslatára emelkedhetik a nő, mint a férfi. De a női lélek ereje mégis inkább a képzelő, egybevető és érző tehetségben nyilvánul, mint a taglalató, elemző, elmélkedő és elvont gondolkodásban; a női lélek a vallásosra, az eszményire és a csodálatosra irányul. Szellemi tehetségeiben nagyobb az érzékenység és élénkség, mint az erő és huzamosb tartósság; azért mert idegrendszere is ingerlékenyebb és így még a nagyobb megrázkodtatásokat is könnyebben és következmények nélkül háríthatja el magától. Tehetségeinek imént említettem tulajdonain alapzik gyors felfogása, érzésének finomsága, rögtönossége és tulnyomó képzelete. A női természet örömet merül a tárgyak érzéki szemléletébe, átengedi magát egészen alanyiságának, a rokon- vagy ellenszerv érzetének, és képzeletének ingerlékenységénél fogva mind a két esetben igazságtalan túlsókra hajlandó, a szépnél hódol és képzelete mindennütt szép egészet iparkodik teremteni. Kedélyének és indulatainak hatalma az ítélet világosságát és a következetes gondolkodást megzavarja, s a hidegen számító, rokon- vagy ellenszervtől meg nem vesztegetett igazságosságot megnehezíti. A mélyebb, higgadt gondolkodás- és a hosszabb következtetésektől való idegenkedése, bölcsészeti mély belátásra nem képesíti. Ha igaztalanságot szenved a női lélek, akkor is legtöbbször aprólékos fondorlatok- és eselszövényekhez folyamodik.

Kis-Szebenben s a legfontosabb alakokról rajzokat és magyarító jegyzeteket készített, melyek majd sokszorosíthatnak és az asztalosok között kiosztatnak.

Biztos kilátás van arra, hogy a bethársi faipariskola is a jövő hónapban megnyílik. Annak felügyeletével Mikó János plébános bízott meg. Az ipariskola részére szükséges épületet a község máris felajánlotta.

Végre a soóvári csipkeverő tanműhelyben jelenleg 9 rendes és 11 működő tanoncz van. A csipkegyártás fokozottan szaporodnak. Az országos kiállítás 30-ik csoportjának főnökétől azon kérdés intéztetett a soóvári bizottság elnökéhez, vajjon a soóvári csipkeverő tanműhely által kiállított csipkék eladók-e s vajjon lehet-e további megrendeléseket is eszközölni. A mi szinte örvendetes jele a tanműhely emelkedésének.

Szóval a megindított mozgalom gyakorlati mederben mozog s miután azt oly férfiak, mint Péchy Zsigmond, Rejtő Sándor, Tahy Mihály, Fuhrman Andor, Kalmár Tivadar, Toszt Károly, Rhody Alajos vezetik, van reményünk, hogy a háziipar meghonosítása csakugyan sikerülni is fog.

Fővárosi levél.

Budapest, 1885. okt. 15.

Nem volnék jóra való pennás ember, ha nem Jókaival kezdeném meg e heti referenciámat. Illetőleg a Fekete gyémántokkal, melyeket egy, Aristoteles szabályoktól megcsömörlött, feldühölt kritikushad izze-porrá akart törni! Nagy balságnak tartom, rózsaszín tárgyakat fekete pápaszemen át observálni — de ha már úgy eszelekednek műbírák uraimék, akkor legalább a viszonyosság kedvéért a feketét rózsás okulárén át vizsgálják. De hát — kérem szeretettel — micsoda okoskodás az, a fekete gyémántokat is ugyanezek sötét szemüvegén át nézik! Denique azért tapsban még sem volt hiány. A közönség, kivált a fiatalja, nem rejté véka alá lelkesedése lángját Jókai előtt. De Jókai emlékezni is fog arra az este — és Márkus Emilia is megemlegeti azt az estét.

A szép, bájos Márkus Emmi, ki Jókai művének hősnőjét személyesíté, valóságos boszorkányságot fejtett ki ezuttal játékában. Mert hogy valaki szerepének utasítása szerint szöke avagy barna fűrtű, kopasz vagy pupos legyen — az közönséges dolog. De már az különb virtus, hogy a szép Emilia dévaj, nefejeleskék szeméinek — szerepéhez híven — olyan fekete volt a ragyogása, hogy egy-némely rajongó uracska előadás után hazaballagtában azt a nótát dudorászta, hogy ő most a Márkus Emma szeméiről ábrándozik. Pedig hát annak a szemé olyan kék, hogy kékebb se kék.

Megemlegetni pedig azért fogja e premiért, mert miatt ő odabenn a színpadon a Jókai fekete gyémántjait adta, ezalatt az övét meg valaki elvette — a közönség kedvéért. És — kérem én — mért ne legyen szabad egy jövevényes tolvajnak ily kedélyes alkalmi tréfa elkövetése?

Ha kultiválójá lennék az ugynevezett „szörny szójátékoknak“ azt mondanám, hogy Budapesti héten hercege ovinának kellet volna nevezni — ugy hemzsegett benne a sok herceg. Itt volt Rezső trónörökös, a walesi herceg, Vilmos porosz herceg, Frigyes főherceg, Coburg herceg, Don Miguel braganzai herceg, Ismail basa az egyiptomi ex-alkirály és kíséretében Ibrahim Hulmy herceg s még néhány exotikus hercegecske!

A nők társadalmi állása és hivatása.

(Folytatás.)

A dal- és színművészet képviselői, mint: Devrient, Lind Jenny, Lucca, Patti, Nilson, Gerster, Ziegler Klara, Prielle Cornelia, Bulyovszky Lilla; a hegedűművész Mianollo testvérek, a gordonkaművész, Szuk Róza; az 1747—1807-ig élt híres arcképző, Kaufmann Angelika és a még most is élő francia Bonheur Róza, ki a művészet történetében mint állatottó kiváló helyet foglal el, úgy mint sok más nő nagyságok, a nőknek a szép művészetekre való képességéről tanuskodnak. Jóllehet a tulajdonképeni kutatás, azaz az általános igazságok mélyebb firkészete, a nyert magasabb fogalmak feldolgozása bölcsészeti világnézet alkotására, továbbá a terjedelmes, szigorúan vett tudományos ismeretek nem képezhetik a női tevékenység tárgyát, a történet mégis azt mutatja, hogy egyes hölgyek a tudományos téren is sikerrel működtek.

Itt csak azon hölgyeket említem, kik az alexandriai, paduai és bolognai egyetemeken mint tanárok derekasan megállították helyüket. Pl. az 5-ik században a tudós természetvizsgáló, Hippátia, a menyiségtan és bölcsészet tanára volt Alexandriában; 1678-ban Paduában a jeles Pisciopia, Európa összes tudós társaságainak tagja, ki hét nyelven beszélt és azonkívül a zene-, teológia-, bölcsészet-, mennyiség- és csillagászatban kiváló ismeretekkel bírt; úgy a 18. században Bassi Laura, a mennyiség- és természettan tanára. Híres matematikust tisztelt a tudomány egy még most is élő St. German nevű francia nőben, hasonló híriben állott Voltaires barátja du Châtelet márkinő. Tudományos felfedezéseket is tettek nők, pl. Rümckerné Hamburgban 1847-ben egy üstökös felderítését.

Szóval, roppantul előkelősködünk e héten, még a nemzeti színház is a bagdadi hercegnőt adta!

Rezső királyi a „körösi lány“ daloltatta el Blahánéval, Ismail Aidát adatta elő az operában, Don Miguel meg rókát hajszolt a megyeri határban.

A hercegi zajgás azonban most már majdnem egészen szertefoszlott. De azért ne tessék hinni, hogy a főherceg Sándor-utca is csak ennek okáért, csupa kollegiálisból lett hallgatógá az imént. Nem uraim, hanem igenis azért, mert honatyusaink ismét pihenni tértek egy kis delegált vakációra. Jöttek és elszedtek, szaporán mint a fergeteg, Mikszáth Kálmán, ki oly passióval figuráztatja ki az ő „Ház“-át a Pesti Hirlapban, sarokba esapta kalamusát és búnak ereszté fejét. Nem esoda, mikor olyan kegyetlen kedvében volt és ime alig ejthet azon a gyáva házon egy pár derekas karczolatot!

Ős Buda várának diátrumáról kell még egyet-mást elmondanom. Beleütem a — közönség! A nemzeti és a népszínház műtyiban játszanak benne. Paulay, ki Madách nyomán színpadra szabta Ádám apánkat, (az irás szavai szerint ugyan Ádám teremtvé és nem szabva lón) tehát röviden ugyanaz a Paulay most a hamis Evvával trafikál odaát. (Ej, ej!)

Hát ti mit esudálkodtok azon, hogy a várszínházba is belecsapott a közönség (átkoztassék az ő neve!) — mordult fel Csanády bátyánk — hisz tudvalevő dolog, hogy Tisza Kálmán úr lakását várbeli palotájában egyenesen folyosó köti össze a hólgyával a szomszédos színházban! Nos, tudjátok-e már, merről fú a szél? Azon a folyosón keresztül szivárogtak át azok a dualistikus elvek! Hátha igaz van?

A vigadóban is történik valami. Elelmes német művészek a csillagos ég titkait, jelenségeit tárják föl gyönyörű optikai mutatványokban a közönség előtt, melyeket valóban érdemes és tanulságos dolog megtekinteni! De a falragaszok egy kissé pírpochosan lettek megfogalmazva. Nem furesán hangzik-e, hogy a mennyei események bemutatását hirdetik ökölnyi betűkkel a nagyérdemű publikumnak?

Különfélék.

Kitüntetés. Görgey Vincze m. k. honvéd őrnagy, volt kerületi segédtsz. jelenleg debreczeni zászlóalj-parancsnok, hosszas szolgálataiért királyi elismerésben részesült.

A Széchenyi-kör irodalmi szakválasztmánya e hó 14-én tartotta rendes ülését, melyen az évad folyamában megtartandó felolvasásoknak sorrendje lett megállapítva. A többi szakválasztmány is legközelebbkor kezdi meg működését. Mint halljuk, e hó 31-ére van az első estély megtartása kitűzve. A kör elnöke, megyénk alispánja azon fíradozik, hogy a jövő hónap egyik hetében a fővárosi írók valamelyike, nevezetesen Mikszáth Kálmán, esetleg Szemeré Attila hozzánk felrúduljon s a körben felolvasást tartson.

Magyar tannyelvű iskola — Radácson. A közoktatásiügyi miniszterium elrendelte, hogy Radácson magyar tannyelvű állami elemi iskola állíttassék fel. Üdvözljük a kormányt e téren, s újabb bizonyítékul vesszük abbéli többször hangzottatott meggyőződésünknek, hogy a kulturminiszter, minden lehetőet megtesz fajunk terjesztése

dezzel fel; a francia Schweiz egyik hajadona, Jurine fedezte fel, hogy a gyűjtőmehékek is van nemök. De nojogtudósokat a történet nem mutat fel egyet sem.

A nők a regény és novellairadalomban jeles termékeket szolgáltatnak, melyek az érzelmek bensősége és az előadás élénksége által tűnnek ki; de magasabb szempontokat, bölcsészeti és erkölcsi eszméket és alapelveket hiába keresünk bennök. A mi nemzeti irodalmunkban is sok művelt hölgy forgatja kisebb-nagyobb sikerrel az írói tollat. Ilyenek: Fanni, Dukay Takács Judit, Bezerédy Amália, Jósika Julia bárónő, Apraxin Julia grófnő, Bulyovszky né, Szétnpályi Janka, Karaes Teréz, Majthényi Flóra, Emilia, Vay Sarolta grófnő, Vachot Sándorné, Wohl Janka és Stefanie, Kísfaludy Atala stb. Egész kis irodalmi könyvtár női kezek által teleírva!

A fenálló vallások egyikét sem alapította nő; de talán mindegyiknek legbuzgóbb terjesztői nők voltak. Sőt a nők különösen méltóknak találtattak arra is, hogy az istenek az ő szeplőtelen tiszta ajkai által szállaljanak meg és az ihlettség pillanataiban az embereknek a jövőt hirdessék. — Így lőnek, mint látnokok megihlette Izraelben, Deborah és Hanna, a thymbraei jósdaiban az ünnepeit apollói jónő Kassandra, a régi németeknél a nagy tiszteletben állott Aurinia és az alsórajnai Pythiának nevezett Valeda. Nagy tiszteletben állottak Rómában a vestaszűzek, kik az örökös szent lángnak élesítő papnői voltak. Kiváló tiszteletben tartották jónőiket a magyarok is. Igen sok fejedelmi nő volt a kereszténység buzgó apostola. A kereszténység nehéz keresztjét a nők szelid rózsákkal övezték. Ezen tények a nőknek élénk hitéletre való képességüket kétségtelemé teszi.

A felhozott példák tán elégségesek arra, hogy

érdekében s tenne többet is, ha a magyarosítás magasatos eszméje nagyobb fogókonyásra találta megyénk politikai és társadalmi faktoráiban.

„A magyarországi tót közművelődési társulat“, formaszertűleg megalakult. Elnöke: Császka György szepesi püspök ő execiája, másod-elnöke: b. Radvánszky Béla Zólyom- és Turóc-megye főispánja, titkára: Zsilinszky Mihály orsz. képviselő. A választmányba az ország előkelő férfiai beválasztattak s megyénk főispánja, valamint Lesskó István orsz. képviselő hasonlóképp ez egylet választmányi tagjai. Az egylet feladata a nép nyelvén hazafias szellemű folyóiratok és naptárak szerkesztése, melyből a magyarországi tót nép meggyőződjék: hogy a magyar nem ellensége az e hazában lakó más nyelvű népeknek, hanem, hogy szellemi fejlődésüket épen saját nyelvükön eszközölni akarja.

Ujonzok összeírása. Az eperjesi v. kapitányság már összeállította az 1886-ik évi fősorozáshoz összeírt hadkötelesek névjegyzékét s felhívja a hadkötelezetteket, hogy vagy személyesen jelentkezzenek, vagy rokonai útján eszközöljék a bejelentést.

Engedély. Friedmann Sándor helyb. lakos, a megfelelő feltételeknek teljesítése után, engedélyt nyert, hogy a fűtve régi posta helyiségében a Paulusz féle házban kézi zálog-kölcsön üzletet nyithasson.

Vesztegzár beszüntetés. Felső-Sebes községben az összes szarvasmarha állomány már egészséges lévén, az elrendelt vesztegzár feloldatott.

Ellenőrzési szemle volt a helybeli es. kir. parancsnokságnál, melyen f. hó 14-én az Eperjes városbeli, 15—16-án a siroakai járásbeli katonák jelentkeztek. A pótsemlé november 9—10-én fog megtartatni. — a honvédségi szemléhez az Eperjesen tartozkodó honvédek f. hó 21-re vannak beidézve.

Nekrológ. Kanyurszky József és neje, valamint József, Pál és Anna gyermekeik, fájdalomtelt szívvel jelentik felejtethet gyermekek, illetve testvérek Kanyurszky Mariskának f. hó 13-án reggeli 1 és 3/4 órákor, hosszas szenvedés és a szentségek ájtatos felvétele után, eltének 15 éves korában Eperjesen történt gyászos kimúltat.

A boldogultnak hült tetemei f. hó 15-én d. u. 4 órákor a megyeház épületéből r. kath. szertartás szerint a helybeli kath. sírkertbe örök nyugalomra tétettek. Temetésén számosan jelen voltak. Többek közt a megyei központi tisztviselők is.

Vénasszonyok nyara. A mult heti eszések után a leggyönyörűbb verőfényes napok élünk. A reggeli és esti órákban a levegő oly enyhe, hogy az emberek nyári ruhákban járnak. Délben a hőmérő 26—29° Reaumust mutat. Szébb öszt alig képzelhetni.

A kassai kir. jogakadémián a folyó tanévben beiratkozott hallgatók száma 66.

A felsőbb leányiskola ügye Kassán kedvező fogadtatásban részesült a közoktatásiügyi miniszterium részéről s mint egyik jól értesült fővárosi lap újságolja, a kormány hajlandó a polgári iskolát átvenni és felsőbb leányiskolává átalakítani.

Egészségügyi felügyelők. A Tisza-kormány arról lesz híres, hogy legioszámra menő újabbnál újabb és furesábbnál furesább tisztviselői intézményeket létesít. A biztosok egyes nemei egész hosszú lajstromot tesznek; a felügyelőknek sinec vége-hossza. A legújabb kormányközeg az egészségügyi felügyelő. Ezután tehát nem mi magunk,

a nők munkaképességéről meggyőződjünk és azt meg is határozassunk. A bölcsészeti vizsgálat és a szorosabb értelemben vett tudományos ismeretek nem ébresztenek érdeklődést a női lélekben, nincs hivatva a jogtudomány művelésére, de tehetségei azért teljesen azonosak a férfiéval. Az emberi léleknek a lélektan által megállapított tehetségei közül egy sem bíányzik a nőnél, sőt a jellemzősültség és szellemi nagyság ugyanazon magaslatára emelkedhetik a nő, mint a férfi. De a női lélek ereje mégis inkább a képzelő, egybevető és érző tehetségben nyilvánul, mint a taglalató, elemző, elmélkedő és elvont gondolkodásban; a női lélek a vallásosra, az eszményire és a esodálatosra irányul. Szellemi tehetségeiben nagyobb az érzékenység és élénkség, mint az erő és huzamosb tartósság; azért mert idegrendszeré is ingerlékenyebb és így még a nagyobb megrázkodtatásokat is könnyebben és következmények nélkül háríthatja el magától. Tehetségeinek imént említettem tulajdonain alapzik gyors felfogása, érzésének finomsága, rögtönossége és tulnyomó képzelete. A női természet örömet merül a tárgyak érzéki szemléletébe, átengedi magát egészen alanyiságának, a rokon- vagy ellenszerv érzetének, és képzeletének ingerlékenységénél fogva mind a két esetben igazságtalan túlsókra hajlandó, a szépnek hódol és képzelete mindennütt szép egészet iparkodik teremteni. Kedélyének és indulatainak hatalma az ítélet világosságát és a következetes gondolkodást megzavarja, s a hidegen számító, rokon- vagy ellenszenvtől meg nem vesztegetett igazságosságot megnehezíti. A mélyebb, higgadt gondolkodás- és a hosszabb következtetésekkel való idegenkedése, bölcsészeti mély belátásra nem képesíti. Ha igaztalanságot szenved a női lélek, akkor is legtöbbször aprólékos fondorlatok- és eselszövényekhez folyamodik.

hanem a felügyelő fog felügyelni, vajon felügyelünk-e egészségünkre?

Nem adatnak többé vasuti szabadjegyek. A vasutak igazgatói utolsó közgyűlésükön elhatározták, hogy jövő évi január hó 1-től nem adatnak ki többé szabad vasuti jegyek. Azonlathat csak a vasutiigazgatók fognak ingyen utazhatni.

Vásár beszüntetés. Eperjesen, Kis-Szebenben, Berzeviczén, Hétháron és Péchujfalván a baromvásárok, a marha-állomány betegsége miatt, az alispáni hivatal által — további intézkedésig — belettek szüntetve.

Zboron a talmudhoz 6 tanító kell. Tudvalevő, hogy Zboron nincs az izraelita felekezetnek a törvényi kellekeinek megfelelő iskolaépületek. A gyermekek szanaszét tanítottak. A felekezeten azon kérelemmel fordult a megyei hatósághoz, hogy engedné meg — miután a talmud és egyéb szent könyvek tanítása felette komplikált s egy tanítónak erejét felülmúló tananyag — hogy e célra 6 tanítói állomást szerveztessék. A közleg. bizottság azonban elutasította a kérelmet. Nagyon helyes. Hiszen ez annyi volna, mint a zugiskolák létrehozását hivatalból előmozdítani!

Rabok száma az eperjesi fogházban. Elítelt rab: 87 férfi és 12 nő; vizsgálati fogoly: 17 férfi; még el nem ítelt vizsgálati fogoly: 31 férfi és 2 nő. Összesen 135 férfi és 14 nő. Munka után kerestek a rabok az ügyészség, bíróságok és közleg. hatóságoknál 7 frt 50 krt. vállalkozóktól 213 frt 12 krt.

Bártfa italmérési jogositványa. A városban jelenleg gyakorlott italmérési jog alapjára vonatkozó okmányok megvizsgálására s ez irányban teendő véleményes jelentés előterjesztésére Rhody polgármester elnöksége alatt Kaczevicsky Ede, Kelló, Vass és Biloveszki képviselők által álló választmány küldetett ki.

Az új földadónyilvántartási felügyelők működését e hó 1-én kezdték meg. A felügyelők székhelye: Budapest. Pozsony, Kassa, Szatmár, Temesvár, Kolozsvár és N.-Szeben. A Kassán állomásozó felügyelőnek — Piller Miklós kir. tanácsos — működési kerülete: Nógrád-, Gömör-, Borsod-, Abauj-, Sáros-, Szepes-, Ung- és Zemplén-megyék. Ezentúl minden a kataszteri munkálatok szerkesztése, a földadó kivételére, beszedésére és elszámolására, elemi csapások vagy adótárgyváltások felvételére, községi határok tagosítására és rendezésére, ideiglenes adómentesség engedélyezésére és hasonló tárgyakra vonatkozó minden beadvány, folyamodvány, átirat vagy közlés már nem a működésüket befejező kataszteri igazgatóságokhoz, hanem az illető megye s a város területén működő kir. adófelügyelőhöz intézendő, kinek az ily természetű ügyek tárgyalása és elintézése ezentúl feladatát képezendi és a kataszteri igazgatóságok utasítatnak, hogy az e féle, még teloszlásuk előtt hozzájuk érkező beadványokat elintézés végett az illető adófelügyelőhöz tegyék át.

Haladás az életbiztosítási ügy terén. A közönség érdekelt része tudvalevőleg nem egyszer jut konfliktusba a biztosító társaságokkal az életbiztosítási ügyletek terén. Nem akarunk neveteket említeni, — nomina sunt odiosa — de tény, hogy néhány biztosító társulatunk nagyon is gyakran szokott ürügyeket keresni a biztosítási összeg ki nem fizetésére. A társulatok versenye most azt eredményezte, hogy egy német életbiztosító társulat a következő figyelemre méltó újításra határozta el magát. Kijelenti ugyanis először, hogy nem fog ki-

Az embertan tanúsága szerint a nő testalkata inkább kerekded idomokat tüntet fel; kevésbé erőteljes csontozata és gyengébb izomzata csekélyebb munkaerőre mutatnak. Minthogy a nő koponyája rendszerint kisebb, mint a férfié, azért agyveleje is kisebb, mert az agyvelő mennyisége a koponyáé nagyságától függ.

A nőnek továbbá kevesebbek életigényei: kevesebbet eszik, iszik és lélezkedik, mint a férfi. Habár sok, korban előhaladott nővel találkozunk, azért életkoruk soha sem terjed annyira 100 éven felül, mint egyes férfiaknál látjuk. Ezen általában gyengébb alkatu test nem bírja el a több éven keresztül tartó folytonos komolyabb tanulmányozást; a viruló hajadon tudományosságot csak egészsége árán szerezhetne magának; de azért sikerrel adhatja magát több tudományra, különösen a szemléleti vagy leíró tudományokra, minők: az állattan, növénytan, földrajz stb. hasonlóképen szép eredménytel gyakorolhatja az idegen nyelveket.

A műveltség azon arany hid, melyen keresztül a nők is általában boldogabb helyzetbe juthatnak. A művelt nő ment a tülespongaságtól. A nők, különösen a sok magára utalt nő sorsának javítására szolgáló második eszköz a jutalmazó munka. Ezen eszközt úgy szolgálhatjuk kezökbe, ha az ipar és kereskedelem mezejét megnyitjuk nekik, hogy az ezen hivatásukhoz megkívánt gyakorlati ismereteket és ügyességeket elsajátíthassák, és elnémissék azon előítéletet, hogy a kézi munka, melyre a nő alkalmas, őt lealacsonyítja, lealázza. Ilyen, nőknek való munka: a műkerítészet, virág- és piperecikkek készítése, könyv- és könyvmdai alkalmazás, fenykép- és távirás, a kereskedelmi üzletek egyes ágai, pl. a könyvvel és más hasonló foglalkozás. (Vége köv.)

fogásokat emelni a biztosítás alapját képező bevételek helyessége ellen, ha mindjárt kitűnnék is, hogy e bevételek nem voltak teljesen korrektek. Ezt azonban csak akkor garantírozza, ha a biztosított fél halála idején a biztosítás már öt évig volt érvényben. Másodszor kötelezi magát arra, hogy a biztosított félnek párban vagy öngyilkosság következtében történt halála esetén is kifizeti a teljes biztosítási összeget. — Tagadhatlanul ezen újítás által igen sok pörnek lesz eleje véve és sokkal kevesebb örökös fog elesni érdekeitől.

A girált-szvidniki út és az ondovai hid építése fokozottan halad előre, a hanusfalvi hid építésének előhaladása, az annak idejében fennforgott alapozási akadályok miatt kevésbé kedvező ugyan, mindamellett, ha az időjárás esetében is kifizeti a van kilátás arra, hogy a vállalkozók kötelezettségüknek meg fognak felelni. Felette fontos és a makoviczai és tapolyi forgalomra életkérdés ezen útnak s a szükséges hidaknak mielőbbi kiépítése. Ez által a világtól majdnem teljesen elzárt makoviczai nagy területre ki fog szabadulni eddigi izoláltságából.

Közlekedési forgalom akadályai. A szekesői hidnak építése fogantatva van véve s jelenleg az ottani közlekedés mintegy 160 méternyi hosszán csak egy vágányra lett szorítva, mi által a közlekedés felette szorossá vált. Ezen állapot azonban csak rövid ideig fog tartani, mivel a fagyok beálltával, télen át a közlekedést a rétekre lehet csak terelni s tavaszkor ugyanott ideiglenes út építetik.

Statiztika. A múlt hónap népesedési statisztika kedvező eredményt mutat fel a három megyei városban. Született 33 fiú és 34 leány, összesen 67 gyermek; meghalt 19 férfi és 9 nő, azaz 28 egyén. És így a születési többlet 39 egyén.

Nyugdíj. Schmidt János alsó-sebesi tanító özvegye s árvái részére 168 frtnyi nyugdíjsegélyt engedélyezett a miniszterium.

A tapoly-bisztrai iskolai alapvagyont felosztása. A tagosítás alkalmával nevezett iskola javára 17—18 holdnyi ingatlan volt adományozva s ehhez hozzájárult még a 1274 frtnyi készpénz. Miután nem jött létre a tervezett községi iskola, a római-, a görögkatholikus és az evangélikus hitfelekezetek képviselői abban állapodtak meg, hogy ezen alapból $\frac{1}{20}$ -részben az először nevezettek közösen, $\frac{9}{20}$ -részben pedig az evangélikusok, és pedig úgy a pénzben, valamint az ingatlanokban fognak részesülni. Ezen megállapodást a szerdai közigazgatási bizottság is jóváhagyta.

Árjegyzéke. a kassai m. kir. gazdasági tanintézet sajtójában készült tejtermékeknek. Egy kiló asztali vaj 1 frt 20 kr., imperial sajt 1 frt, limburgi sajt 90 kr., groji sajt I. oszt. 80 kr., groji sajt II. oszt. 60 kr., juhtúró 62 kr. Az imperial 100 grammos darabokban csomagoltatik, tehát darabszámra is rendelhető, úgyszintén a limburgi, mely 150—300 grammos darabokban van. Asztali vaj csak az esetben tartatik készletben, ha a sajtódnak fölös mennyiségű tej áll rendelkezésére. Groji sajt legalább $\frac{1}{4}$ kilónyi részletekben rendelendő.

Elvi jelentőségi határozatot hozott a napokban a belügyminisztérium. Az ipartörvény értelmében tudvalevőleg, ha egy iparos elhagyja iparhatósági területét és más helyen nyit üzletet, köteles mindazokat a díjakat fizetni, melyek egy új üzlet nyitásánál ki vannak szabva. A szabály alól csak a fővárosi területre van kivétel; itt ugyanis új díjak nem fizetendők, csupán bejelentés tételére van kötelezve az iparüzlet-tulajdonos. Eddig 4 frtos bélyegeket tettek az ily bejelentésekre, most azonban a belügyminisztérium elrendelte, hogy csak 50 kros bélyeg használandó.

Tüz. A gíbarti malom október 6-án leégett. E malom előbb egy részvénytársaságé volt, utóbb Gedeon M. úr birtokába ment át, kár 60 ezer frtra rug. Az épület biztosítva volt.

A csendőség és a fegyverhasználat. Rövid idő alatt több eset merült fel, hogy a cizkáló csendőrök kötelességük teljesítése közben a fegyvert használták, s hogy ilyenkor valóságos esatározás fejlődött ki a felbőszült nép és a csendőrök között. Tudjuk mi azt, hogy népünk eddig a volt pandurokban nem igen tanulta ismerni, tisztelni és félni a rend őreit s azon téves nézetben van sok helyütt, hogy a csendőségnek nem szabad a fegyvert használnia, azt is megengedjük, hogy a csendőség oly kényserhelyzetbe jöhet, hogy kell fegyverhez nyulnia, evel azonban korántsem akarjuk azt mondani, hogy csekélyebb inezidenseknél is azonnal foggyvert használjon, mint ez a milposi esetenél történt, a hol a lőfegyver használata az eddigi szolgabírói vizgálat szerint jogtalan volt, mert egyrészt nem önvédelemre szolgált, másrészt pedig annak használata egészen szükségtelen vala, a mennyiben a csendőrök a lelőtt Csekantól csak három lépésre állottak s így kardjukat is használhatták volna, ha már egyáltalán fegyvert használni akartak egy ember ellenében, holott ők ketten voltak. Ismételjük, a fegyverhasználat jogával éljen a csendőr, de csak a legvégső esetben, mert a netaláni visszaélés a csendőség tekintélyét aláásná, s ez nincsen sem az intézménynek, sem a közrendnek érdekében. Mint halljuk, a megyei alispán is fordult a csendőrpáncsnokokhoz, hogy ily esetekben a legszi-

gorubb vizsgálatot rendelje el, s a fegyverhasználati joggal netalán visszaélő csendőrökkel a törvény szigora szerint bánjon el. Meg vagyunk róla győződve, hogy a példaszertü büntetés nem fog elmaradni.

Falusi Don Juan. Filya János derék legény Orkután s szemet vetett Zimányi János leányára, ki azonban hallani sem akart róla. Nappal nem boldogulván, a szerelmesek védasszonyához fordult az elutasított seladon s e hó 13-án éjjel 12 óraker kopogtatott az imádoznak ablakán. Ez azonban éjjel sem akart reá hallgatni s hidegen elutasította. E kudarez feletti keservében vagy bosszujában kövekkel dobálta meg a leány ablakát, a kövek egyike a leány lábát találta, úgy, hogy az összerogyott. Filya János a csendőség által kérdőre vonatván, oda nyilatkozott, hogy részeg volt s nem tudta, mit csinál. A kijózanodott Don Juan magánlak megsértése miatt feljelentetett.

Meglopva és meg is verve. Volyár János bolyári lakos juhnyájából lassacskán több darab veszett el. A károsult sok nyomozás után végre e hó 1-jén reájött, hogy juhait Bohovszki József harsághi juhász dézsmálja. E miatt felelősségre vonta a juhászt. A dolog verekedésre került, miközben a juhaiban károsult testileg is annyira elpáholtatott, hogy az orvosi látélet szerint 10 napig őrizendí ágyát. Ilyen a világ folyása!

Amerikaiás gyöngédség. Furesa ajándékot kapott közelébb egy kanzasi fiatal leány. Völegénye Dakotába ment, hogy mihamarabb megszerezze az első százezret, a mivel menyasszonyának fészket rakhasson. De nem rég egy fűrészmalmomban elvágta jobb kezét. A kezét aztán, melynek egyik ujján rajta volt még a jegygyűrű, visszaküldte halálra ijedt menyasszonyának. Ez tudnillik „gyöngéd” cselezés akart lenni, hogy visszaadja a leány szavát, mert egy nyomorék nem való férjnek. De a leánynak is helyén volt szíve és esze s ezt felelte Johnjának: „Miért nem küldted el mindjárt fejedet is? Mert okvetlenül elvesztetted, ha azt hitted, hogy lemondok rólad.”

Az iskolából. Hittanító: A ki jó cselekszik, az menyországba jut. Mondd meg Imre, mi történik azzal, aki rosszat cselekszik. Imre (egy ügyvéd fia): Azt az énapám védi.

A régi ismerősök. Anya: Berta! miért nem mondasz még jóreggelt sem, ha bejössz reggel anyához? Berta: O mama, hiszen mi már úgy is régen ismerjük egymást.

Felelős szerkesztő: **Hedry Bertalan.**

Kiadótulajdonos: **Haitsch Lajos.**

HIVATALOS ROVAT.

1990. tksz.

1143—1.

Hirdetmény.

A bártfai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy néhai Klauener Löbl hagyatékát képező, a bártfai kir. járásbíró területén lévő Bártfán fekvő, a bártfai 1903. sz. t. j. könyvben foglalt 1171. hr. számú papírgyár feletti szántóból álló, az árverést 550 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi október hó 29. napján délelőtti 10 óraker Bártfán a telekkönyvi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Arverezni szandékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 55 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. 42. §-ában firtzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság. Bártfán, 1885. évi julius hó 30-án

Schleiminger,
kir. járásbíró.

NEM HIVATALOS ROVAT.

Dr. FOLKMANN J.

1133 első bécsi 13—3

szolga-bizományi-intézete

(alapítva 1862.)

pontosan teljesít mindennemű bevásárlásokat és eladásokat, valamint diskrét természetű magán megbízásokat. Levélbeli tudakozódásra azonnali felelet.

Bécs, Wallnerstrasse No. 6.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT”

GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkotrészek szerencsés összetétele, kevés szabad szén-sav, de gazdag, félig kötött szén-sav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásának találtam a légutak és gyomor nyálkahártyájának hurutos bántalmainál. A Seltersi-, Radein-, Vichy- stb. vizektől különböző csekélyebb szabad szén-sav tartalmánál fogva, s azért a vérzések lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szén-savanyú dúsabb vizek fölött előnnyel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár. Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántalmainál, oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatú más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek. — csekély szabad szén-sav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a Seltersi-, Giesshübli-, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár. Torok-, gége-, légcső- és hörbetegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár. Gége-, tüdő-, gyomor, vizezőszervek idült hurutját szintugy oszlatja, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli. Előnye, hogy a betegek élvezettel iszák, s hogy sem bevéve, sem belélegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kétyl Károly egyetemi tanár. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübli vizek fölött kisebb szén-sav tartalmánál fogva előnnyel bír.

Dr. Barbás József Rókus kórházi főorvos. Légcső-, emésztő- és vizező-szervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyet. tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi-, Giesshübli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kór állapotainál.

Ez idő szerint Európa legelső és leglátogatottabb tüdőbetegek klimatikus eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „Margit“-forrás gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án. Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos főraktár **Édeskuty L.** m. k. udvari ásványvíz-szállítónál Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Neue Urtheile ärztl. Autoritäten über die

FRANZ JOSEF Bitterquelle,

das anerkannt wirksamste alter Bitterwässer.

Prof. Dr. v. Korányi, k. Rath und Dir. der medic. Klinik, Budapest. „Dieses Bitterwasser zeichnet sich dadurch aus, dass es einen milden Geschmack hat, in kleinerer Gabe eine eröffnende Wirkung übt und das Wasser selbst bei längerem Gebrauche den Appetit und die Verdauung nicht stört.“ Budapest, 1877.

Prof. Dr. Gebhardt, Director des allgem. Krankenhauses, Budapest. In Folge der ausserordentlich günstigen chemischen Zusammensetzung ist die Franz Josef Bitterquelle leicht zu nehmen und wird die gewünschte günstige Wirkung mit geringerer Menge und in kürzerer Zeitdauer als durch andere Ofner Bitterwässer erreicht. Budapest, 1878.

Prof. Dr. v. Bamberger, Wien „Ist eines der kräftigsten Bitterwässer, welches selbst bei längerem Gebrauche keinen Schaden verursacht.“ Wien 1877

Prof. Dr. Leube, Erlangen. „Wirkt sicher und macht keinerlei Beschwerden. Selbst in Fällen, wo es bei reizbarem Darne verabreicht wurde, erzielte das Franz Josef Bitterwasser schmerzlose Wirkung.“ Erlangen, 1878.

K. k. allgem. Krankenhaus Wien V., medicin. Abth. und D. H. Prof. Dr. Drasche. „Bei Magen- und Darmkatarrh. bei Stuhlverstopfung Appetitlosigkeit, Blutanschoppung, Hämorrhoiden, Leberleiden und Frauenkrankheiten werden vorzügliche Erfolge erzielt.“ Wien, 1878.

Vorräthig in EPERIES bei J. W. GALLOTSCHIK, sowie in allen Apotheken und Specerei-Handlungen. Brunnenschriften etc. gratis durch die Versendungs-Direction in Budapest.

Még csak e hónapban

Budapesti kiállítási sorsjegyek csak 1 frt

11 sorsjegy 10 frt

Főnyeremény készpénzben

100.000 forint

Továbbá 20.000 frt 10.000 5000 frt ért. stb. 4000 nyeremény

Kiállítási sorsjegyek-kezelősége, Budapest, Andrássy-út 43. sz.

An die P. T. Leser des „Eperjesi Lapok“!!

Durch die horrend schlechten Exportverhältnisse nach dem Oriente und nach Russland, bin ich gezwungen, mein massenhaft angehäuftes Lager von

Pferde-Decken

die uns einen 185 cm. langen, 115 cm. breiten, besonders haltbaren, dicht gewebten und dabei weichen wolligen Stoffe, daher auch zu Bett und Badedecken bestens geeignet, um jeden Preis zu verkaufen und versende 1 Stück um fl. 1.35 mit Nachnahme.
Fiaker-Decken, mit rother u. schwarzer Bordüre, 180 cm. lang, 105 cm. breit, per Stück fl. 2.50, so lange der Vorrath reicht. — Nichtkonvenientes wird anstandslos retour genommen. Briefe bitte zu richten an das **Orient-Export-Bureau E. Wien, Favoriten.**
 Bitte mir postwendend 27 Stück Ihrer decken, mit denen ich höchst zufrieden bin, in einer Kiste zu senden. Selbe sind wirklich sehr schön und praktisch und haben überall gefallt.
 J. Romanovsky, Bahnhstation Kolomyja.

Czimbalom és hegedű-játékban ad oktatást **Kotler Mihály.**

Értekezhetni lakásán, főteza 11. szám Szlavkovszky-féle házban. 1140 4-2

A gróf Wengerszky-féle gazdasági udvarból

első rendű

hasáb bikkfa

méterölnként 10 forintjával adatik el. Jelentkezés ugyanott Alsó-Sebesen.

1142. sz. 1-1.

Operngläser, Feldstecher etc.

so auch alle Gattungen

LOSE

gegen monatliche Ratenzahlung zu haben in

WINTER'S GROSS-TRAFIK EPERIES.

Nach AMERIKA

am besten und billigsten durch **ARNOLD REIF,** Wien L., Pestalozziggasse No. 1, ältester Firma 916 dieser Branche. 50-37

Auskunft und Prospekte umsonst.